

America în întregime este produsul de vârf al europenilor. Şi cum Europa de ieri şi de azi este cea mai strălucită creaţie a creştinismului, concluzia se impune de la sine. Dacă facem abstracţie de istoria insuficient cunoscută şi ridicol de puţin studiată a aztecilor, incaşilor, mayaşilor şi a altor piei roşii care au dat piept cu barbaria nimicitoare a primelor valuri de colonişti europeni, sosiţi pe aceste meleaguri după marile descoperiri geografice, constatăm că istoria Americii nu preia decât un fragment din povara mileniilor ce apasă pe umerii omenirii. Iar istoria Americii de Nord este un crâmpei în şi mai mare măsură, căci procesul de constituire al coloniilor se dovedeşte irelevant, îndeosebi atunci când avem în vedere materialul uman expulzat din metropolă: hoţi, prostituate şi răufăcători, după cum aflăm din romanul *Moll Flanders* al lui Daniel Defoe, adică indezirabili ajunşi în conflict ireconciliabil cu legile Marii Britanii.

Războiul de independenţă din 1775-1783 au propulsat Statele Unite victorioase în efervescenţa istoriei moderne, astfel că americanii şi-au început asaltul către loja istoriei universale, fără a cunoaşte frământările epuizante ale veacurilor premergătoare.

M-am întrebat de nenumărate ori care pot fi posibilele explicaţii ale formidabilului salt înregistrat de Statele Unite în doar două sute de ani, încât au ajuns astăzi să ocupe cu autoritate fotoliul liderului mondial. Şi iată concluziile desprinse:

1.Uriaşele bogăţii ale acestei ţări, iar după expansiunea în sud şi vest (războaiele câştigate în faţa indienilor, spaniolilor şi mexicanilor), crearea de oportunităţi care i-au asigurat o dezvoltare economică de-a dreptul exponenţială;

2.Subtilul atú al istoriei sale tinere şi fără complexe, ştiut fiind faptul că bătrâneţea istorică se constituie de cele mai multe ori într-un adevărat handicap în relaţiile cu vecinii de mai aproape şi de mai departe;

3.Vigoarea şi prospeţimea productivă de care s-a bucurat naţiunea americană, datorită

neîncetatului amestec de rase şi sânge de pe întinsul acestei ţări, mare cât un continent. În vreme ce superrafinaţii aristocraţi de pe bătrânul continent şi din alte zone ale globului vegheau cu străşnicie la puritatea sângelui, dusă cu obstinaţie sinucigaşă până la degenerarea descendenţilor, americanii îşi râdeau de atari reticenţe anacronice şi încurajau din plin încrucişările de populaţii. Procesul se continuă şi în clipa de faţă printr-un riguros program guvernamental care poartă numele de *Loteria vizelor*;

4.Atragerea prin oferte tentante a specialiştilor cu înaltă pregătire. Şi cum programul american de acaparare a forţei de muncă cu înaltă calificare vizează cu prioritate ţările sărace ale lumii, respectivele state devin tot mai sărace, în timp ce Statele Unite câştigă anual doar pe această cale câteva miliarde de dolari.

*

Literatura este şi ea o coordonată prin care naţiunea americană îşi configurează voinţa de afirmare şi dominare. Dar cum literatura nord-americană îl devansează pe ilustrul Edgar Allan Poe doar cu cel mult două degete, istoria acestei literaturi se rezumă la secolele XIX şi XX.

Cu toate că a trăit înduioșător de puţin – născut în anul 1871, mort de turbeculoză în 1900 -, îi revine lui Stephen Crane sarcina istorică – dar şi meritul – de-a uni cele două secole ale literaturii. Iar el nu numai că stabileşte trainice punţi de legătură între Herman Melville, Frank Norris şi Jack London pe de o parte, Theodore Dreiser, Ernest Hemingway, William Faulkner şi John Steinbeck pe de altă parte, dar avansează totodată idei şi puncte de vedere îndrăzneţe pentru acea vreme, care s-au dovedit extrem de fertile pentru scriitorii secolului XX.

Astfel, dacă în nuvela *Hotelul albastru*, Crane cochetează cu situaţiile duse până în vecinătatea absurdului, în *Maggie – fata străzii*, el abordează frontal sordidul şi degradantul uman (foamea, beţia, prostituţia), pe care le preia de la înaintaşi celebri precum Dickens, Hugo sau Dostoievski, pentru a i le transmite apoi conaţionalului său John Steinbeck. Iar acesta în
Fructele mâniei
, unul din cele mai bune romane ale sale, creează o adevărată epopee a dezmoşteniţilor Americii, cu scene memorabile de promiscuitate socială ce au loc în rezervaţiile amenajate pentru sutele de mii de refugiaţi şi cu cele de revoltă ale acestora împotriva abuzurilor potentaţilor sprijiniţi de autorităţi.

Cea mai izbutită scriere a lui Crane – romanul *Semnul roşu al curajului*, atacă tema războiului dintr-un unghi extrem de sugestiv, întrucât vizează atât starea psihică a combatanţilor (frica de care aceştia sunt cuprinşi în preajma bătăliilor), cât şi indestructibilele sentimente umane precum solidaritatea, prezentă chiar şi în cele atroce momente ale flagelului.

Fireşte, tema războiului nu este nouă. Înaintea lui Stephen Crane ea a fost tratată cu strălucite mijloace artistice de Stendhal şi Lev Tolstoi, iar după el de alţi scriitori, ca de pildă E. Hemingway, Camil Petrescu sau Iuri Bondarev. Noi sunt procedeele artistice la care Crane apelează pentru a fi cât mai convingător în redarea condiţiei umane prinsă fără putinţă de scăpare în cleştele catastrofalului: contracţia timpului şi spaţiului, simplitatea şi fluenţa narării, introducerea în scenă a unor personaje fără biografie şi fără chip (zdrenţărosul, gălăgiosul, soldatul spectral).

AUTOR: GEORGE PETROVAI

www.sighet-online.ro